

Türkmenistanyň Prezidenti Serdar BERDIMUHAMEDOW: — ÝAŞASYN GARAŞSYZ, HEMIŞELIK BITARAP TÜRKMENISTAN!

ÝAŞ DIPLOMATYŇ SESI

Biziň baş maksadymyz Watana gulluk etmektir! **METBUGAT — INTERNET GAZETI**

THE VOICE OF YOUNG DIPLOMAT

INTERNET NEWSPAPER

№6 (28) 2022-nji ýylyň 31-nji marty

Our main goal is to serve the Motherland!

Esaslandyryjysy – Türkmenistanyň Daşary işler ministriliginiň Halkara gatnaşyklary instituty

Internet gazetini 2020-nji ýylyň 1-nji oktýabryndan bäri çykyar

ARKADAGLY SERDAR GELDI

Syýasy teswir

nasyp bolan Serdar Berdimuhamedowyň Prezidentlige saýlanyp, öz wezipesine girişmegi hem döwletimiziň demokratiýanyň ýolundan ynamly öňe baryandygynyň aýdyň subutnamasy boldy.

Şol gün ir bilen Gahryman Arkadagymyz – Türkmenistanyň Milli Geňeşiniň Halk Maslahatynyň Baýlygy Gurbanguly Berdimuhamedowyň we Türkmenistanyň saýlanan Prezidenti Serdar Berdimuhamedowyň «Oguz han» köşkler toplumyndan çykyp, Ruhýet köşgüne tarap ýöräp barmagynda zamanlaryň, nesilleriň sazlaşygy özboluşly keşpde janlanypdy. Şol günki dabaranyň dowamynda Türkmenistanda Saýlawlary we sala salşyklary geçirmek boýunça merkezi toparyň başlygy 2022-nji ýylyň 12-nji martynda ýokary guramaçylyk derejesinde geçirilen Türkmenistanyň Prezidentiniň ählihalk saýlawlarynyň netijeleri barada habar beripdi. Öňde aýdylşy ýaly, merkezi saýlaw toparynyň şu ýylyň 14-nji martynda geçirilen jemleýji mejlisinde kabul eden karary esasynda, Türkmenistanyň Saýlaw kodeksiniň 76-njy maddasyna laýyklykda, saýlawlarda ses bermäge gatnaşan saýlawçylaryň sesleriniň 72,97 göterimini alan dalaşgär Serdar Gurbangulyýewiç Berdimuhamedow Türkmenistanyň saýlanan Prezidenti diýlip ykrar edildi. Ruhýet köşgündäki dabara türkmen halkynyň milliligine mahsus bolan dâp-dessurlar bilen içgin sazlaşykly alnyp barylady. Bu dabara Türkmenistanyň täze saýlanan Prezidenti Serdar Berdimuhamedow ýörite niýetlenen münberde Türkmenistanyň halkyna kasam etdi. Soňra türkmen döwletiniň Baştutany wezipesine girişen Serdar Berdimuhamedow söz sözläp, öňde goýan maksatlaryny giňden beýan etdi. Hormatly Prezidentimiz çykyşynyň dowamynda:

«Watan diňe halky bilen Watandyr!

Döwlet diňe halky bilen döwletdir!» – diýip, öňde goýlan maksatlara diňe halkyň agzybirligi, jebisligi bilen ýetip boljakdygyny nygtady.

Hormatly Prezidentimiziň işe girişen gününden soňra ilkinji gatnaşan dabarasy bag ekmeke boldy. «Bagda dowamat bar» diýlişi ýaly, hormatly Prezidentimiziň öz işine şeýle sogaply amaldan başlamagy hem

eşretli zamanlaryň dowamat-dowamdygyndan habar berýär. Hormatly Prezidentimiz wezipesine girişen günündäki eden çykyşynda: «Her bir maşgalany häzirki zaman öýi ýa-da jaýy bilen üpjün etmek meniň esasy aladalarymyň biri bolar» diýip belläpdi. Magtymguly Pyragynyň: «Yigit oldur söze eýlese amal» diýşi ýaly, hormatly Prezidentimiziň ikinji gatnaşan dabarasy hem ähli amatlyklary özünde jemleýän döwrebap jaýlary halkymyza sowgat bermegi boldy.

Şatlyk goşa-goşadan gelýär diýleni. 25-nji martda hormatly Prezidentimiz Serdar Berdimuhamedowyň wezipesine girişenden soňra sanly ulgam arkaly geçiren ilkinji Ministrler Kabinetiniň mejlisinde Ministrler Kabinetiniň Baýlygynyň orunbasary, daşary işler ministri R.Meredow Arkadagly Serdarymyza Türkmenistanyň başlangyjy bilen şu ýylyň 15-nji martynda Birleşen Milletler Guramasynyň Baş Assambleýasy özüniň 76-njy sessiýasynyň 61-nji plenar mej-

« Bu dabarada Türkmenistanyň täze saýlanan Prezidenti Serdar Berdimuhamedow ýörite niýetlenen münberde Türkmenistanyň halkyna kasam etdi. Soňra türkmen döwletiniň Baştutany wezipesine girişen Serdar Berdimuhamedow söz sözläp, öňde goýan maksatlaryny giňden beýan etdi. »

Ýazlar älem-jahana tüzeleniş bolup gelýär. Täze eýýam ýurdumyza galkynyş bolup geldi. Türkmen halkynyň: «Nesiller döş gerip, gorar şanymyz» diýip, belent buýsanç bilen ynanyan ýaş nesilleri bu günki gün ýurdumyza uly işleri amal edýärler. Olar türkmen halkynyň, Gahryman Arkadagymyzyň bildirýän uly ynamyny beýik maksatlary, myrat tapýan yhlaslary bilen haklaýarlar.

19-njy martda paýtagtymyzdaky Ruhýet köşgünde Türkmenistanyň saýlanan Prezidentiniň wezipä girişmegi mynasybetli geçirilen dabarasy hem täze galkynyşly döwrüň ajaýyp ýüze çykmasy bolup, şanly taryhymyza gir-

di. 12-nji martda açyklyk, aýdyňlyk we giň bäsdeşlik esasynda, milli kanunçylyga hem-de umumy ykrar edilen halkara hukuk kadalaryna laýyklykda geçirilen Prezident saýlawlarynyň jemleri boýunça saýlawçylaryň köp sanly seslerine my-

lisinde «Durnukly ösüşi gazanmak üçin köpçülikleýin welosiped sürmegi jemgyýetçilik ulag ulgamlaryna girizmek» atly Kararnamanyň Milletler Bileleşiginiň ähli agza ýurtlary tarapyndan biragyzdan kabul edilendigini habar berdi. Bu Kararnamanyň döredijileri bolup 62 sany döwlet çykyş etdi. Mundan başga-da, Baş Assambleýanyň ýokarda agzalan mejlisinde Türkmenistan Birleşen Milletler Guramasynyň Halkara söwda hukugy boýunça komissiyasynyň (UNCITRAL) agzalygyna 2022 – 2028-nji ýyllar döwri üçin saýlanlydy. Ynha, şeýle uly ýeňişler, mukaddes amallar bilen öz işine başlan Arkadagly Serdarymyzyň jany sag, belent aman bol-sun, tutýan tutumly işleri hemişe rowaçlyklara ýar bolsun!

«Ýaş diplomatyň sesi».

ÝOLUŇYZ AK BOLSUN, IŞIŇIZ ROWAÇ!

19-nji mart... Şol gün meniň ömrüme iň bagtly günleriň biri bolup girdi. Sebäbi şol gün Türkmenistanyň Prezidentiniň wezipä girişmek dabarasyna gatnaşmak bagty maňa-da miýesser etdi. Paýtagtymyzyň Ruhýet köşgünde geçirilen dabaryly çärä gatnaşan bagtyýar talyp deň-duşlarym bilen bir hatarda ähli türkmen halkynyň ýüzünde çayylyan begenç hem şatlyk alamatlary olaryň nurana geljegi üçin iň mynasyp dalaşgäre ses berendiklerine çäksiz buýsanýandyklarından nyşandy.

Türkmenistanyň saýlanan Prezidentiniň wezipä girişmek dabarasynda mähriban Arkadagymyz bilen bile egin-egne gelýän pursatlaryny tolgunman synlamak mümkin däl. Çünki şol pursatlarda Arkadagymyzyň ýaş nesle bolan ynamy we buýsanjy çäksizdi. Ýadyňyzda bolsa, 11-nji fewralda geçirilen Türkmenistanyň Milli Geňeşiniň Halk Maslahatynyň mejlisinde hormatly Arkadagymyz: «Men ýurdumyzyň ösdürmegiň täze tapgyrynda döwlet dolandyryşynda häzirkä zamanyň ruhy şertleri, ýokary talaplary esasynda kemala gelen ýaş ýolbaşçylara ýol bermegi makul bilýärin» diýipdi, döwletiň diňe geljeginiň däl, eýsem, şu gününiň hem ýaşlar bilen berk baglanyşyklydygyny tekrarlady. Ine, şol pursatlarda hem şol parasatly jümleler dabara gatnaşan ähli ýaşlaryň hakydasynda täzeden janlanan ýaly boldy.

Döwlet Baştutanymyz dabaryly çärede: «Ýurdumyzyň ykdysady kuwwatyny has artdyrmak, intellektual ösüşi üpjün etmek, syýasy-jemgyýetçilik durmuşyny kämilleşdirmek, esasan häzirkä nesilleriň hemmetaraplaýyn taýýarlygyna baglydyr... Men özüme bildirilen örän uly ynama ýokary baha berýärin. Bu ynamyň diňe özüme däl-de, eýsem, bilimli-terbiýeli, iň ön-debaryjy we innowasion tehnologiýalardan baş çykarýan ähli türkmen ýaşlaryna bildirilen ynamdygyna düşünýärin» diýmek bilen, milli jemgyýetiň sazlaşykly ösüşiniň daýanjy bolan ýaşlar baradaky aladanyň özüniň esasy maksatlarynyň biri boljakdygyny belledi. Hormatly Prezidentimiziň şeýle uly dabaryly çärede biz ýaşlara ýüzlenip, uly ynam bildirmegi has ýa-

Talybyň ýürek sözi

kymly we guwandyrjy pursatlaryň biri boldy.

Ilmizde ýaş nesiller döwletli işiň başyny tutanda ýa uzak ýola çykan-da hökman ýaşulularyň ak patasyny alýar. Bu geljekki nesle ynam bildirmegiň, ýagşy dileglerde bolmagyň nyşany. Döwlet Baştutanymyzyň Prezidentlik wezipesine girişmegi bilen baglanyşykly dabalaryň dowamynda ýaşulularyň ak pata bermegi, kümüş saçly enelerimiziň ak keçe ýazyp, duz-çörekli, ýagşy dilegler etmegi ata-babalarymyzyň mukaddes ýörelgeleriniň dowam edýändigini öz aýdyňlygy bilen görkezdi. Şeýle döp-dessurlar berjaý edilip durka, dabaryly çärä gatnaşyjylaryň ählisiniň ýüzündetolgunmalarynygörmekmümkindi. Emma şol pursatlarda döwlet Baştutanymyzyň özüni örän merdemsini we erkin alyp barşyny görüp, geljekde-de türkmen halkyny döwlet bedewiniň jylawyny berk tutup, uly ösüşlere alyp gitjekdigine güwä geçýärdi. Dabarynyň dowamynda hormatly Prezidentimiziň münbere çykyp, sag elini Türkmenistanyň Konstitusiyasyna goýup, Watana we türkmen halkyna dabaryly kasam etmegi aýratyn ýatda galyjy boldy. Şeýle tolgundyryjy pursatlarda men dabara gatnaşan talyp deň-duşlarymy hem synlap, olaryň gözlerinde-de edil özümiňki ýaly tolgunmalary duýýardym. Şonda duýdansyz dabara gatnaşan beýik şahsyýetlere, syýasy işgärlere, žurnalistlere gözüm düşdi. Olaryň uly joşgun bilen guwançly el çarpyşmalary bize ruhy goldaw we güýç berýärdi.

Döwlet Baştutanymyzyň wezipä girişmek dabarasynyň ählihalk bag ekşiligi we täzelenişiniň nyşany bolan Milli bahar baýramy bilen utgaşýandygy hem uly mana eýedir. Çünki bag dowamatdan, Nowruz bolsa täzeçillikden nyşandy. Dowamat bu ýaş nesle bolan ynam, täze döwür, täze başlangyçlar. 19-njy mart — şol gün döwlet Baştutanymyzyň belent münberden eden çykyşyny janly göz bilen synlan külli türkmen halkymyzyň kalbynda watansöýüjilik, täze ösüşlere bolan ynam we jebislik duýgulary has-da joşup, tolgunçy pursatlara baý boldy. Bu tolgunçy pursatlar tä dabara gutaryp, Türkmenistanyň täze saýlanan Prezidenti zaldan çykýança öz öwüşginini hasam artdyrdy. Döwlet Baştutanymyz belent wezipä girişip, Oguz han köşgüne ugranda ähli türkmen halky bir jebis, bir halk bolup, biragyzdan «Ýoluňyz ak bolsun, işiňiz rowaç!» diýip, ýagşy arzuw-dilegler bilen ugratmagy bolsa halkyň ýürekden çykýan arzuwlaryny we tolgunmalaryny şöhlendiriýärdi. Men hem makalamyň ahyryny şu ýagşy-arzuwlar bilen jemläsim gelyär.

Goý, döwlet Baştutanymyzyň jany sag, ömri uzak, mertebesini belent bolsun, halkymyzyň bagtyýar durmuşy ugrunda alyp barýan tutumly işleri elmydama rowaçlyklara beslensin! Ýoluňyz ak bolsun, işiňiz rowaç, hormatly Prezidentimiz!

**Gurbanjema EGIRJÄÝEWA,
Türkmenistanyň Daşary işler ministriginiň Halkara gatnaşyklary institutunyň Halkara žurnalistikasy fakultetiniň III ýyl talyby.**

TURKMENISTAN AND OECD

Cooperation with international organizations

The Organization for Economic Cooperation and Development is an intergovernmental economic organization with 38 member countries founded in 1961 to stimulate economic progress and world trade. It is a forum of countries describing themselves as committed to democracy and the market economy, providing a platform to compare policy experiences, seek answers to common problems, identify good practices and coordinate domestic and international policies of its members. The majority of OECD members are high-income economies with a very high Human Development Index (HDI) and are regarded as developed countries. The OECD is an official United Nations observer.

The OECD's structure consists of three main elements:

- 1) The OECD member countries, each represented by a delegation led by an ambassador. Together, they form the OECD Council. Member countries act collectively through Council (and its Standing Committees) to provide direction and guidance to the work of Organization.
- 2) The OECD Substantive Committees, one for each work area of the OECD, plus their variety of subsidiary bodies. Committee members are typically subject-matter experts from member and non-member governments. The Committees oversee all

the work on each theme (publications, task forces, conferences and so on).

- 3) The OECD Secretariat, led by the Secretary-General, provides support to Standing and Substantive Committees.

OECD is an international organization that works to build better policies for better lives. Its aim is to shape policies that foster prosperity, equality, opportunity and well-being for all. Together with governments, policy makers and citizens, the Organization works on establishing evidence-based international standards and finding solutions to a range of social, economic and environmental challenges. From improving economic performance and creating jobs to fostering strong education and fighting international tax evasion. It provides a unique forum and knowledge hub for data and analysis, exchange of experiences, best-practice sharing, and advice on public policies and international standard-setting.

According to senior political analyst of the Central Asia Department of the Secretariat of International Relations of the OECD Gregory Lecomte, the Organization for Economic Cooperation and Development (OECD)

and Turkmenistan may start cooperation in projects on trade and transport communication. The most active areas of cooperation between Turkmenistan and the OECD may be the issues of the business climate and recovery after the COVID-19 pandemic.

As the specialist noted, the potential areas of joint activity may include the exchange of experience and best practices in the field of sustainable infrastructure.

The Organization for Economic Cooperation and Development (OECD) began to study the Turkmen market and the role of private business in it. On February 26-27, 2019, a delegation headed by William Thompson, head of the Eurasia division of the Organization for Economic Cooperation and Development (OECD), arrived in Turkmenistan on a working visit.

OECD representatives visited Turkmenistan for the first time. At the meeting, they learned more about the structure and main economic indicators of the work of the Union of Industrialists and Entrepreneurs of Turkmenistan (UIET), the achievements of the members of the organization in the implementation of major projects in various sectors of the Turkmen economy.

The guests spoke about the activities of the Organization for Economic Cooperation and Development, which now unites 36 states of the world, and also shared their plans for their stay in Turkmenistan. In particular, they noted the interest in studying the country's domestic market and the role of private business in it.

Thomson then invited members of the UIET to a thematic seminar on commodity market regulation indicators developed by the OECD, including to improve the Turkmen private sector. This training was held on October 3, 2019 at the Ministry of Finance and Economy of Turkmenistan.

At the invitation of the leadership of the Organization for Economic Cooperation and Development (OECD), a Turkmen delegation headed by the Minister of Finance and Economy visited Paris on May 20-21, 2019.

During the visit, the Minister of Finance and Economy of Turkmenistan, Batyr Bazarov had a meeting with the OECD Director General Angel Gurría and also held a number of bilateral meetings with top managers of the Organization, during which aspects of enhancing cooperation between our country and the OECD, as well as prospects for partnership in such areas such as digitalization of the economy, stimulation of investment and private entrepreneurship, export promotion, renewable energy and ecology, and training were discussed.

The Turkmen delegation got acquainted with the experience of other countries in digitalization and optimization of public procurement and services. Moreover, during the visit, meetings were held with the Executive Secretary of the International Energy Agency Fatih Birol and the Executive Secretary of the FATF (Financial Action Task Force on Money Laundering) David Lewis.

In general, cooperation between Turkmenistan and OECD will contribute to the economic development of the country and further improve the well-being of the population.

**Ayna SATGELDIYEVA,
English language instructor of the Department of World Languages of the Institute of International Relations of the Ministry of Foreign Affairs of Turkmenistan.**

САМОЕ ОПЕРАТИВНОЕ АГЕНТСТВО

Главная задача всех мировых информационных агентств — как можно быстро и оперативно обеспечить свою целевую аудиторию последними новостями. Именно этот показатель является решающим в борьбе за любовь и доверие читателей, в повышении авторитета агентства. И множество крупных агентств благодаря этому важному параметру заручаются поддержкой и доверием со стороны общества читателей и обозревателей. И безусловно, такое популярное информационное агентство, как Reuters, занимает одно из ведущих мест среди таких агентств. И поэтому я бы хотел немного поведать о структуре и особенностях работы данного новостного агентства.

Reuters — это одно из самых крупных информационно-финансовых агентств мира, основанное в середине XIX века Полом Рейтерсом в Лондоне, насчитывающее 197 бюро по всему миру. Агентство Reuters занимается поставкой финансовой информации для участников финансового рынка, также предоставляет информацию средствам массовой информации. В 2008 году Reuters было куплено корпорацией Thomson, которая после этого стала называться Thomson Reuters. Штаб-квартира компании Thomson Reuters находится в Нью-Йорке.

получаемых с бирж или непосредственно от клиентов, и специализированных новостей о событиях, оказывающих влияние на финансовые рынки. Информация обновляется в режиме реального времени. Для проведения анализа управляющие инвестиционными фондами и портфелями ценных бумаг могут обращаться к данным, хранящимся в электронных архивах. В них содержатся сведения о более чем 27 000 компаний, 90 000 акций и 300 000 облигаций, а также об экономических индикаторах и индексах рынка. Агентство поддерживает глобальную сеть заключения финансовых сделок в режиме удаленного доступа.

Раннее агентство поставляло только текстовую информацию, теперь же клиенты получают также фотографии, графические изобра-

У Reuters имеются тысячи постоянных клиентов, за информацией обращаются крупнейшие банки планеты, а финансовую информацию агентства используют сильнейшие игроки мировой биржи.

Датой рождения компании считается 1851 год. Именно тогда Пол Юлиус Рейтер, прибывший из немецкого города Аахена в Лондон, открыл собственное бюро, которое размещалось в помещении Королевской биржи в Лондоне. В Германии он владел агентством новостей и для их передачи применял либо почтовых голубей, либо телеграф. Имея предыдущий опыт в передаче новостей телеграфом, в Лондоне он занялся передачей информации о курсах акций, а также передачей новостей между Парижем и Лондоном, для чего использовал подводный телеграфный кабель. Позднее он уже открыл филиалы по всей Европе.

Заслуга Пола Рейтера состояла в очень простой и понятной работе — продавать информацию, получаемую из одного источника, в разные места. В своей стратегии компания использовала принцип Follow the cable — «Следуй за кабелем». С 1858 года газета Morning Advertiser (Лондон) впервые воспользовалась рассылками новостей компании Рейтера.

Уже в 1923 году Reuters начало передавать новости с помощью радиосвязи. В то же время агентство запустило специальную систему, которая при помощи азбуки Морзе передавала курсы ценных бумаг и обмена валют по Европе. Впоследствии эта система приобрела статус главного бизнес-агентства Reuters в Европе, а позднее и в мире.

В 60-х годах XX века начинается период всеобщей компьютеризации, что вносит коррективы в деятельность информационного агентства. После запуска системы Stockmaster в 1964 году Reuters первым начало использовать компьютеры для международной передачи финансовой информации.

Информация, поставляемая Reuters, состоит из финансовых данных,

жения и телевизионные новости. Возглавляет список универсальная служба новостей Reuters World Service, выходящая на английском, французском, немецком и испанском языках.

Агентство Reuters на сегодняшний день является ведущей службой финансовой информации в мире. Агентство Reuters занимает традиционно прочные позиции в Европе. Рейтер круглосуточно собирает данные и финансовую информацию в режиме реального времени со 180 бирж, рынков ценных бумаг и 4000 организаций в 80 странах мира. Данные, предоставляемые Рейтер, охватывают все важнейшие рынки планеты — от Нью-Йорка, Лондона и Токио до Москвы и других финансовых центров СНГ.

Аннаберди КАШАНОВ,
студент I курса факультета международной журналистики
Института международных отношений
Министерства иностранных дел Туркменистана.

МЕЖДУНАРОДНЫЙ ДЕНЬ НОВРУЗ

Новруз, день весеннего равноденствия, отмечается как начало нового года более чем 300 миллионами жителей во всем мире и празднуется более 3000 лет в Центральной Азии, на Балканах, Ближнем Востоке, Кавказе, в бассейне Черного моря и в других регионах.

Новруз играет значительную роль в укреплении связей между народами на основе взаимного уважения и идеалов мира и добрососедства. Его традиции и ритуалы отражают культурные и древние обычаи цивилизаций Востока и Запада, получившие распространение в контексте взаимодействия человеческими ценностями. Празднование Новруза означает утверждение жизни в гармонии с природой, осознание неразрывной связи между созидательным трудом и природными циклами обновления и заботливое, уважительное отношение к природным источникам жизни.

Проект резолюции A/64/L.30, озаглавленный «Международный день Новруз», был представлен для рассмотрения Генеральной Ассамблеи на ее 64-й сессии в Азербайджане, Албании, Афганистане, бывшей югославской Республике Македония, Индии, Иране (Исламская Республика), Казахстане, Кыргызстане, Таджикистане, Туркменистане и Турции.

23 февраля 2010 года Генеральная Ассамблея признала 21 марта как Международный день Новруз. На этом же заседании Генеральная Ассамблея приветствовала решение ЮНЕСКО от 30 сентября 2009 года о включении Новруза в Репрезентативный список нематериального культурного наследия человечества.

Мейлис САДЫКОВ,
студент II курса факультета международной журналистики
Института международных отношений
Министерства иностранных дел Туркменистана.

WORLD POETRY DAY

Art, books, novels, music, dance and poetry are the best ways to express feelings and to get to interior world of people. Poetry is a form of literature that often celebrates abstraction and beauty of words.

In 1999, United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization (UNESCO), on its 30th General Conference in Paris, declared the World Poetry Day. This day was founded with aim of supporting linguistic diversity through poetic expression and increasing the opportunity for endangered languages to be heard. For the first time world poetry day celebrated on March 21st, 2000.

Since 2000, annually on the 21st of March World Poetry Day has been widely celebrated by schools, colleges, organizations, libraries and publishers all over the world. On this day, they held seminars, exhibitions and various kind of activities. On World Poetry Day people talk about their favorite poets and read their poems.

Jennet MYRADOVA,
the 1st year student of
the Faculty of International Journalism
of the Institute of International
Relations of the Ministry of Foreign
Affairs of Turkmenistan.

Türkmen döwlet neşirýat gullugy tarapyndan Türkmen döwlet ykdysadyýet we dolandyryş institutynyň Menejment kafedrasynyň müdiri Çarymuhammet Şallyýewiň taýýarlan «İňlisçe-türkmençe ykdysady sözlük» atly kitaby çap edildi. Bu iki tomdan ybarat kitap diňe bir Türkmen döwlet ykdysadyýet we dolandyryş institutynyň däl, eýsem, ýurdumyzyň ykdysadyýet ugry boýunça hünärmenleri taýýarlaýan ýokary okuw mekdepleri bilen bir hatarda biziň Halkara gatnaşyklary institutymyzyň talyplary, aýratyn hem, Halkara ykdysady gatnaşyklary fakultetiniň talyplary üçin hem gymmatly gollanmadyr. Şol sebäpli biziň habarçymyz ýakynnda bu kitabyň awtory Çarymuhammet ŞALLYÝEW bilen duşuşyp, sözlügiň ähmiýeti, many-mazmuny hakynda söhbetdeş boldy.

SÖZLÜK – GYMMATLY HAZYNA

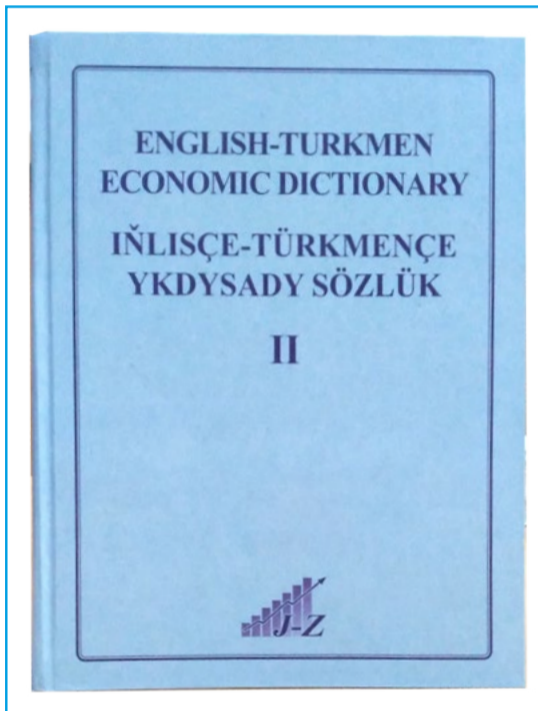
— Çarymuhammet mugallym, ozaly bilen sizi täze kitabyňyzyň çapdan çykmagy bilen tüýs ýürekden gutlaýarys. Bu iki tomluk sözlügiň aýratynlyklary barada gürrüň berýäseňiz?

— Bu sözlügiň aýratynlyklary hakda aýtsam, 7-lik şriftde ýazylan bu sözlük jemi 80 müňe golaý ykdysady adalgalary özünde jemleýär. Daşary ýutlarda iş we okuw saparlarynda bolanynda şol ýerlerdäki in gowy kitaplary uly gyzyklanma bilen okadym we öz sözlügiňi ýazamda bu kitaplaryň gurluş usulyndan peýdalandym. Ilki başlanymda bu kiçiräk kitapdy, soň has ulaldy, şeýdip, ulalyp-ulalyp, iki toma çenli baryp ýetdi.

— Çarymuhammet mugallym, sizde haçan ykdysadyýet ylmy ugrundan uly göwrümlü sözlük döretmek pikirini döredýärsiz? Bu sözlügiň üstünde näçe wagt işledäňiz?

— Sözlük ýazmak köp zähmeti talap edýär. Sebäbi sözlük ýazmak üçin ilki bilen ene dilini oňat bilmeli, soňra haýsy ugry saýlap alan bolsaň, şonuň nazaryýetini doly özleşdirmeli. Ykdysady nazaryýetiň esaslaryny doly öwrenip, adalgany doly we düşnükli edip bermek üçin olaryň üstünde kän işlemeli. Onuň has ýönekeý we düşnükli bolmagyny gazanmaly. Diňe şeýle edilende okyjylara düşünmek ýeňil düşýär. Terjimeçilikden hem başyň çykmaly. Şol sebäpden hem bu ugurda binýat hökmünde çeper edebiyat çykyş edýär. Bilýänizmi näme, balarysy diňe bir damja bal döretmek üçin kilometrlep ýol sökýär we münäp güle gonyar. Sözlük ýazýan adam hem balarysyna meňzeýär, bir söze düşündiriş bermek üçin birnäçe çeşmelere ýüzlenmeli bolýar. Men hem bu sözlügiň üstünde alty ýyl zähmet çekdim. Dünýäniň çar künjündäki in uly kitaphanalary, olaryň tekjelerini bezäp duran kitaplary görüp, gaýdyp gelenimden soň, öz tekjelerimizi hem şeýle kitaplar bilen bezemek hyjuwy bilen şu sözlügiň üs-

tünde işläp başladym. Ilki bilen, talyplarymyz üçin okuw kitabyňy ýazanymyza ykdysady adalgalaryň okuw kitabynda inlis dilinde berilyändigini sebäpli, diňe bir ykdysady ugrundan bilim alýan talyplar däl, eýsem, beýleki

okyjylar hem düşüner ýaly, kitabyň ahyrynda ykdysady adalgalara düşündiriş ýazyp başladyk.

— Siz ýaňy sözlük ýazmak kyn iş diýip aýtdyňyz, eýsem, siz şu ajaýyp sözlügi ýazmak üçin inlis dilini ezber bilmek derejesine nädip yetdiňiz?

— Inlis dilini, ilki, mekdepde okadylyan goşmaça sapaklardan öwrenip başladym. Institutda okap ýören döwürde bolsa daşyndan goşmaça edebiyatlary alyp öwrendim. Soňra haýsy ýurda, haýsy şähere barsamam niredi

Üç dili bilmek — döwrüň talaby

inlis, rus dillerinde ýazylan sözlükler bar bolsa, şolary alyp peýdalanardym. Birnäçe ylmy taslamalara, halkara maslahatlara gatnaşdym, Ýaponiýada Tokionyň halkara uniwersitetinde okanymda inlis dili, ýapon dili bilen bir hatarda ykdysady adalgalaryň hem atlandyrylyşyny öwrendim. Ýörite ykdysadyýet dersi boýunça geçirilen leksiýalara gatnaşdym.

— Dil öwrenmekde-de siziň öz ýörelgäňiz bardyr. Bu babatda siz dil öwrenýän ýaşlaryňyzyň bilen öz tejribäňizi paýlaşsaňyz?

— Men hemişe öz iş stolumda şu ýazgyny saklaýaryn: «Remember that Japanese word «kaizen» for continual self-improvement». Ýagny, bu ýazgy öz-özünü zygiderli kämilleşdirmek diýen manyny berýär. Bilýänizmi näme, ýönekeý jaý guranyňdan köşk gurmak üçin gaty köp kerpiç gerek. Dil öwreneninde hem suwara bilmek üçin, köşk gurmak üçin gaty köp kerpiji gerek bolşy ýaly, gaty köp söz öwrenmek gerek.

— Siz daşary ýurtlarda biziň Watanymyzyň aýratynlyklary, olaryň nämeler barada gyzyklanýandyklary babatda we dil öwrenýünlere maslahat hökmünde näme aýdyp bilersiňiz?

— Türkmenlerde «kaýzen» ýaly gysgadan ýatda galýy zatlar barada köp gyzyklandylar. Men öz gezegimde Magtymguly Pyragynyň «... ýa lal otur, ýa dür saçgyll!» jümlesini aýdanymda talyplar onuň inlis dilinde, şeýlede rus dilindäki terjimelerini soradylar. Ony aşakdaky ýaly terjime etdim:

Inlis dilinde «... either keep silent, or sing as a nightingale!»,

Rus dilinde «... или будь нем, или залься соловьем!».

Eger-de dil öwreniji zygiderli özünü kämilleşdirip, günde täze sözleri öwrenip dursa, elbetde, onuň yhlasy myrat tapar.

— Beren zykyly gürrüňiňiz üçin sag boluň!

Ajaýyp NOBATOWA,
Türkmenistanyň Daşary işler ministrliginiň Halkara gatnaşyklary institutynyň Halkara žurnalistikasy fakultetiniň I ýyl talyby.

Meksikan žurnalistikasynyň aýratynlyklary

1992-nji ýylyň 27-nji martynda Meksika bilen Türkmenistanyň arasynda diplomatik gatnaşyklar ýola goýlupdy.

Şol gün Meksikanyň gazetleriniň many-mazmuny öňkülerinden has üýtgeşigräk çykypdy. Sebäbi şol gazetleriň birinji sahypalarynda türkmen-meksikan diplomatik gatnaşyklarynyň ýola goýlandygy baradaky habarlara giň orun berlipdi.

Hawa, iki döwletiň arasyndaky gatnaşyklar öz taryhy gözbaşyny şol günden alyp gaýdýar. Geliň, şonuň üçin Meksikanyň metbugatynyň taryhyna gysgaça ser salalyň!

Meksikada žurnalistika XVI asyrdan çap ediji enjamyň ilkinjisiniň peýda bolmagy bilen başlanýar. Ýurtda ilkinji gazet 1722-nji ýylda «Meksikanskiý wesnik» ady bilen listowkalarda çykarýlýar. Meksikada «El Nacional», «El Imparcial», «Diario de Mexico», «El Universal», «Rumbo de

Mexico»... ýaly gazetleriň birnäçesi çap edilýär.

Mundan başga-da, Meksikada radio tolkun 1921-nji ýylda Monterrey, Nuevo Lion we Weraksus ýaly şäherlerde ilkinji gezek ýaýlyma berlipdir. Latyn Amerikasy ýurtlaryndan tapawutlylykda, Meksikada radio

gepleşikleriniň orny uly eken. Radioýaýlymlaryň esasy tematikasynyň bölegi habar görnüşinde bolupdyr. «Radio Mexico Internacional» radio-

ýaýlymy 1969-njy ýylda goýberilip başlanýar. Bu radioýaýlym 3 dilde — inlis, ispan hem-de fransuz dillerinde ýaýlyma goýberilýär.

Meksikanyň telewideniýesiniň taryhy Gilýermo Ganzalis G.Kamareniň ady bilen baglanyşyklydyr. Ol meksikan telewideni-

niýesiniň atasy hasaplanylýar. 1940-njy ýylyň 19-njy awgustynda G.Kamaren öz oýlap tapan enjamy ulanmak üçin döwlet tarapyndan rugsat alýar. Meksikada 100-e golaý telemerkez işleýär. Olardan: «Azteca Uno», «Canal 5», «Las Estrellas» ýaly merkezleri mysal getirmek bolar.

Häzirki wagtda Türkmenistanda Berkarar döwletiň täze eýýamynyň Galkynyşy döwrüniň yglan edilmegi hem ähli döwletler bilen bir hatarda Meksikanyň hem habar beriş serişdeleriniň ünsüni özüne çekdi. Meksikanyň gazetleri iki döwletiň arasyndaky syýasy-ykdysady, ylym-bilim, medeni-ýnsanperwer gatnaşyklaryna uly üns berýärler. Olarda hormatly Prezidentimiz Serdar Berdimuhamedow tarapyndan özüniň iş başyna geçen gününden başlap köp sanly döwletler bilen, şol sanda Meksika döwleti bilen diplomatik gatnaşyklaryň has hem berkemegi üçin uly ähmiýet berilyändigini öz beýanyny tapýar.

Gurbanjemał ÖDEGURBANOWA,
Türkmenistanyň Daşary işler ministrliginiň Halkara gatnaşyklary institutynyň Halkara žurnalistikasy fakultetiniň III ýyl talyby.

Президент Туркменистана утвердил обновлённый состав Кабинета Министров

Президент Туркменистана Сердар Бердымухамедов на очередном совещании Кабинета Министров провёл назначение заместителей председателя правительства страны, распределив их по функциональным обязанностям. Новый состав был сформирован, в том числе, и из членов прошлого состава Кабинета Министров, кроме того на освободившуюся должность вице-преьера по финансово-экономической сфере был назначен Мухаммедов Мухамметгулы Атамухаммедович.

Отдельным документом Президент Туркменистана закрепил за вице-преьерами дополнительные обязанности, в частности, в целях надлежащего выполнения работ по реализации и усилению контроля за «Программой Президента Туркменистана по социально-экономическому развитию страны на 2019 — 2025 годы».

1,000-year-old oaks used to create 'super forest'

Planting more trees is one of a combination of solutions to combating climate change, but some trees are far better than others. Scientists have designed an experimental forest in England to work out the best formula for achieving ambitious tree planting targets.

The Blenheim Estate has received a government grant of about £1m to plant 270,000 trees in the nine new woodlands covering 1sq km (0.4 miles) in an inaugural scheme paying landowners to create forests with public access.

These native oak trees, which can support hundreds of different species of insects, birds and fungi, will be needed in the race to reforest the UK. Britain remains one of the least wooded parts of Europe, and while new trees are being planted, ancient woodland continues to be lost. The government needs to treble tree planting efforts to meet its goal of creating 30,000 hectares of new woodland every year in the UK by 2025.

James Webb: 'Fully focused' telescope beats expectations

The American space agency has achieved a major milestone in its preparation of the new James Webb Space Telescope. Engineers say they have now managed to fully focus the \$10 billions observatory on a test star. The pin-sharp performance is even better than hoped, they add.

To get to this stage, all of Webb's mirrors had to be aligned to tiny fractions of the width of a human hair. Webb, billed as the successor to the famous Hubble Space Telescope, was launched on 25 December by an Ariane-5 rocket from French Guiana. Its overarching goals are to take pictures of the very first stars to shine in the Universe and to probe far-off planets to see if they might be habitable.

«The engineering images that we see today are as sharp and as crisp as the images that Hubble can take, but are at a wavelength of light that is totally invisible to Hubble», said Jane Rigby from Nasa's Goddard Space Flight Center in Greenbelt, Maryland. The James Webb Space Telescope is a joint endeavour of the US, European and Canadian space agencies.

Состоялось открытие I Ташкентского международного инвестиционного форума

В Узбекистане 24 марта состоялось открытие первого Ташкентского международного инвестиционного форума (ТМИФ).

В мероприятии принимают участие главы и представители официальных структур, крупных инвестиционных, финансово-экономических организаций и компаний из зарубежных стран, в том числе из Азербайджана, заинтересованных в интеграции в динамично развивающийся рынок Узбекистана и другие страны региона Центральной Азии.

В рамках форума также организовано V заседание межправительственной комиссии Узбекистан — Саудовская Аравия по вопросам торговли, экономики, инвестиций, техники, культуры, спорта и молодежи; заседание Узбекско-Саудовского делового совета; деловые завтраки на темы: «Химия инноваций», «Индустрия строительства и строительных материалов», «Цифровизация финансового рынка», «Инвестиционный потенциал текстильной, кожевенной и шелковой промышленности»; диалоги с властью — «Расширение программы приватизации».

Sahypany taýýarlanlar: Annaberdi KAŞAŇOW,
Muhammetmurat NARMEDOW,
Halkara žurnalistikasy fakultetiniň talyplary.

В столице Туркменистана обсудили вопросы вступления страны в ВТО

Делегация туркменского государства во главе с Вена Хаджиевым участвовала на совещании Правительственной комиссии по рассмотрению актуальных вопросов, которые связаны со вступлением страны в ВТО.

Заместитель Министра иностранных дел Туркменистана сообщил, что в рамках воплощения в жизнь Внешнеторговой стратегии Туркменистана в двух этапах планируется осуществить ряд задач по окончанию подготовительных мер с целью получения членства в Организации, согласно Дорожной карте по реализации этого документа на первом этапе.

Было подчеркнуто, что во втором этапе запланировано вступление страны в ВТО в качестве официального члена, также динамичное укрепление внешнеторговой системы и логистической инфраструктуры в новых явлениях.

Туркменистан избран членом Комиссии ООН по праву международной торговли

На очередном совещании Кабинета Министров Туркменистана, состоявшемся в онлайн-режиме, Министр иностранных дел Туркменистана Рашид Мередов доложил главе государства Сердару Бердымухамедову о том, что на шестьдесят первом пленарном заседании семьдесят шестой сессии Генассамблеи ООН Туркменистан единогласно был избран как член UNCITRAL на 2022 — 2028 годы.

На пленарном заседании, также по предложению туркменской стороны и в соавторстве с 62 государствами, была принята Резолюция «Интеграция массового велосипедного движения в системы общественного транспорта для достижения устойчивого развития». В честь этого знаменательного события руководитель МИД заявил, что принятие Генассамблеей данной Резолюции является ярким примером внимательного отношения государства к созданию физически крепкого и духовно богатого поколения благодаря развитию спорта и физической культуры в стране.

МИД Туркменистана и Офис ООН в Ашхабаде провели онлайн-конференцию

МИД Туркменистана, британское посольство с резиденцией в Ашхабаде и Офис постоянного координатора ООН в Туркменистане 24 марта 2022 года совместно организовали онлайн-мероприятие, приуроченное к обсуждению достижений COP26. Ключевой целью конференции является рассмотрение основных шагов по выполнению принятых на Конференции ООН решений, а также дальнейшего расширения взаимодействия для продвижения Климатического пакта Глазго.

Отдельно участники мероприятия остановились на том, что для Туркменистана охрана окружающей среды является одним из приоритетных аспектов политики страны. Во всех регионах государства ведётся работа по обеспечению защиты экологии и разумному использованию различных её ресурсов. Помимо этого, было отмечено, что государство считает решение задач, связанных с изменением климата, неотъемлемой частью устойчивого развития.

...Ondan bäri äri ömri wagat geçiberipdir. 1990-njy ýyllaryň başynda «Diýar» žurnalyň baş redaktory Hudaýberdi Durdyýewdi. Aznawur ýazyjy, rus dilinde gürlände «özünkilerden ökde» diýdirýän, taryhdan, edebiyatdan bilýän zatlary bilen «agzyňy açdyrýan», juda medeniýetli, saýhally gep-lände gulagyňy gerdirýän halypa bir gün uzyn däliziň ugrunda duşamyzda:

— Eýsemde bolsa, sen öýlänräk bir kâse çay içer salymlyk meň ýanyma girip çyksana, ogul!-diýdi. Alasarmyk ýagdaýa düşdüm. Bu žurnala bir publisistik makala beripdim. Meger, şonuň üçin çagyrylan bolsa gerek.

Aýdylan wagty iş otagyna barsam, galyň basyrylan kinniwanja çäyneginden eşrepi ýaljak edip guýan çayyny lezzet bilen owurtlaýşyna haýsydyr bir golýazmany okap oturan eken. Ol başyny galdyrdy-da, peşeneli ýüzüniň ýarsyny diýen ýaly ýapyp duran äýnegini ýaldyradyp, ýüzüme çişerildi.

— Gurbannazar inim, seň ýazan makalaňy okadym, ýöne sen Garaguma o diýen belet däl öýdýän?

Indi men soragly nazarymy stolun aňyrsynda oturana dikdim. Ol tertilije üýşürilen petde kagyzlaryň arasyndan gözläp, meniň makalamy tapyp aldy.

— Bek bilgin, Garagum diýilýän gurbany gitdigiň, geografik taýdan iki bölge — Üňüz bärsi Garaguma hem-de Üňüz aňyrsy Garaguma bölünýändir. Weý, ýogsa-da, sen Üňüz manysyny berin bilýärmiň?

— Amyderýanyň gadymy akym ugruna aýdylýarmyka diýýän.

— Dop-dogry. Ýöne Garagum diýilýäni bir giň, ümmülmez. Şol bir wagtda hem onuň goýnundaky ot-çöpleriň kâbiri Üňüz aňyrsynda, kâbiri Üňüz bärsinde bitýär. Ine, sen makalaňda şol inçelige üns bermänsiň. Nädip düzedilendigini žurnal çykanda görersiň.

Şondan çykyp, göni kitaphana depdim. Ýadyma düşýär, alymlar Nina Neçaýewanyň «Полвека в Каракумах» atly kitabyny, Agajan Babaýewiň «Garagum —

hazynaly hum» atly kitabyny, Soltanşa Atanyýazowyň «Täsinlikler dünýäsine syýahat» atly kitabyny alyp gaýdyp, elime galam alyp okadym. Şondan kân wagat geçmänkä belli ekolog alym, (ýatan ýeri ýagty bolsun) Paltamät Esenowa duşamda, «arzymy» aýtdym. Ol-a rus, türkmen, iňlis dillerinde çap edilen bir gujak žurnalmydyr kitap berdi. Hemmesem Garagum hakda. Şeýdip, Garaguma gaýybana syýahat eden ýaly bolaýdym.

Şol gezek Hudaýberdi Durdyýewiň be-

hazyna hakda barýar), akyl kâsäh gowuz ýerini doldurmak, içki päkizeligiň moral-ahlak akabasyňy batlandyrmak üçin ilki bilen Kitaba ýapyşlyandygyny hiç kim inkär edip bilmese gerek. Akly dana türkmen «Bilegi güýçli birini, bilimi güýçli müňini ýykar» diýlen naklyly ýönelige döredip giden däl. Bilim — bu Kitapdyr. Tutuş Gündogaryň däl, eýsem, dünýäniň şahyry saýlyan Magtymguly Pyragy şeýle diýýär:

— Kitap okan gullar magnydan dokdyr. Dünýä belli ýazyjy Maksim Gorkiniň ýaz-

KITAP OKAN GULLAR MAGNYDAN DOKDUR

ren ýene bir unudylmaz halypalyk «sapa-gy» şu öwüt boldy: «Geň, gerekli maglumatlary, hat-da täsin gürrüňleri, eşitmedik naklydyr timsalyňy belläp alar ýaly, özem islendik wagtyň ulanara gabyl jübi ýandepderçesini edin!» Şondan bäri «gerekli daşyň agramy ýok» edip döredilen, hemişe goltukda göterilýän ýandepderçäniň sahypalary yazgydan-bellikden galňap gitdi. Häzir

gylarynda şeýle setirler bar:

— Kitap bilimler çeşmesidir. Men ähli bilýän zatlarym we iň gowy häsiýetlerim üçin kitaplara minnetdardyr.

Türkmeniň meşhur şahyry Gurbannazar Ezizow bolsa bu pikirleri has ösdürüp, edebi

«Bilegi güýçli birini, bilimi güýçli müňini ýykar»

olar ömüralla öçmez ýerde — komýuterde saklanýar. Hä-ä, häki «syrly»

ýumagy çöşläliň! Žurnal çykdy, görsem, meniň «Garagumyň goýnunda Garaşsyzlyk bagtynyň beren berekedinden-obalaryň doly gazlaşdyrylmagyndan soň döran ojar tokaýlaryny görmäge göz gerek. Ylaýta-da, sazak, çerkez baharda güllände Garagumyň goýnunda jennet döranä dönyär» diýen jümläm «sazak, çerkez güýz güllände» diýlip düzedilipdir. Gör-ä, tebigatyň täsin syryny! Şonda men baş redaktoryň üçükliligine, sowathonlugyna «telpek goýdum».

Bilmeyän zadyňy tapmak (elbetde, gürrüň maddy däl-de, ruhy

döredijilik hakdaky ýatlamlarynda — M.Gorkiniň bilimler çeşmesidir diýenine ilki wagtlarda özüniň kânbir pitiwa etmändigini, ýöne soňra okamaga imrinip, durmuşda iň gowy dostuň kitapdygyny, şol dostuň hiç wagat hile etmändigini, biwepalyk diýen zady bilmändigini, şonuň üçin gamly gününem, şat pursatlaryňam soňa sygyňsaň bagt tapandygyny ýazýar.

Kitap hakda, kitaphana hakda, olaryň ynsan aňyýetine edýän täsiri hakda ymykly gürrüň ediljek bolsa hökman gepiň köküni yzarlap, has aňyrrak — taryhyň çuňuna gitmek lazam.

Dünýäni oda beren Çingiz hanyň süsatlary Merwe ayak sekmezden öň, Gündogaryň ýyldyzy hasaplanan bu şäherde 48 kitaphana bolup, olarda ylmyň onlarça ugruna bagyşlanan, şeýle hem dürli döwürde ýaşap öten, ýaşap yören şahyrlaryň, pelsepçileriň kitaplarynyň golyazma görnüşleriniň sany bir milliondanam geçýän eken. Ine, şäheri zabt edip alan badyna Çingiz han ilki bilen şol ylmy ojagyny ýakyp-ýandyrmagy buyurýar.

Belli alym Mir Gulam Muhammet Guba-

Ýaş žurnalistlere maslahat

ryň «Owganystan taryh ýolunda» atly üç tomluk ylmy kitabynda Teýmirleňiň hem Gürgenji, Balhy, Nişapury basyp alanda hut şeýle edendigini gynanmak bilen ýazýar.

Taryh Gitleriň häkimiýet başyna gelen wagty — 1933-nji ýyllardan soň Germaniýanyň kitaphanalarynda Marksýň, Geýnäniň, Şilleriň, Gorkiniň, Gyotäniň we beýleki äleme belli şahsyýetleriň ýazan kitaplaryny hut oda okladandygyna şaýat.

Şeýle mysallary başga-da getirip bolar.

Onsoň, oturyp-turup oýa batýaň. Näme üçin beýtdilerkä? Şonda ahryry şeýle netijä gelýäň: Duşmanlar ilki kitaphanany weýrana öwürüp, kitaplary-nijeme nesilleriň eşrepi deýin zerrin ýyganan aňyýet hazynasyny küle öwürýär. Ruhýeti çökerilen, gaýdyp galmaza dönderilen halky boýun egdirmek onsoň o diýen kyn düşüp duranok. Düýp deregi bolan ykdysadyýeti derrew dikeldip bolýar, emma, köküne palta urlan aňyýeti dikeldip bolmaýar, oňa onlarça, belki yüzlerçe ýyllar gerek.

Aýdylaryna görä, Çingiz han Ürgenji

basyp alanda Nejmeddin Kubranyň kyrk şägirdi-kyrk molla bu ýerdäki ady äleme çawlan kitaphana bilen bile gurban bolupdyrlar. Keramatly üç yüz altmyş öwülüýä barsaň depe bolup ýatan «Kyrk molla» şehitligini görüp iniň dyglap gidýär. Bu ýerdäki Mamun akademiýasynda ýygynanylan,

oturylyp göçürilen, ýazylan, ahyrsoňam at toýnagyna garylan, ýaklyp küle öwürülen kitaplaryň sanyny bilýän ýok. Belki, üç-dört million bolandyr!

Şeýle rowaýat welin galypdyr.

Ady älemi baglan şeyh Nejmeddin Kubra öz şägirtlerine hatdatlygy — owadan ýazmagyň ussatlygyny hemem ýatkeşligi öwretmek üçin olara aldygyna kitap göçürder eken. Soňky işiň sogaby hakda-ha gürrüňem ýok. Özem şol iş aglaba piriň öz gurduran uly howzunyň ýakasynda, şabrap oturan derekmidir saýasyna gün düşmeýän güjümleriň aşagynda ýerine ýetiriler eken. Ine, bir günem piriň ýanyna oň şägirtlerinden geçibilmelik, özüne özüden başganyň göwni ýetmeýän biri gelen: «Halypa, men bir kitap ýazdym şuny okap beräýseň» diýipdir. Nejmeddin Kubra onuň ýüzüne seretmän, şeýle diýen: «Oklaý, getiren kitabyňy howzuň içine!» Şägirt geň galyp, agzyny öwelden: «O näme diýdigiňiz boldy, halypa?!». Ussat jogap ýerine ýaprylyp ýazyp oturan şägirtleriniň bärkisini eliniň aşagyndaky kitaby alaga-da, howzuň çala tolkun urup duran suwuna zyňyp goýberen. Kitap bada-bat aşak çümüp gidiberen. «Ynha, şeýle. Eger seniň ýazdym diýen kitabyň hem suwuň düýbüne çümse, onsoň hakyky kitapdygy, agramynyň-ýugrumynyň ýetenligi. Okla, hany!» Başga alajy galmadyk yigit zyňýar kitaby suwa. Ýöne goltuga sygman duran, daşy galyň jiltli kitap gaýyp yör diýýä howzuň ýüzünde. Pir aýdan: «Ana, gördüňmi, içi boş kitabyň nähilidigini!»

**Gurbannazar ORAZGULYÝEW,
Türkmenistanyň Daşary işler
ministrliğiniň Halkara
gatnaşyklary institutunyň
mugallymy, ýazyjy.**

**«Parahatçylygyň
ýaş çaparlary»
atly akyl-paýhas
bäsleşigi**

*Bir zada düşündim. Taryh ýene
gaýtalanýar...*

Eýsem, men näme üçin taryhyň gaýtalanýandygyny aýdýaryn?! Her gezek institutumyzyň eýwanynda ýörite gurnalan «Parahatçylygyň ýaş çaparlary» atly akyl-paýhas bäsleşiginiň geçirilýän Ak öýüniň içine seredenimde aýdyň bir hakykata göz ýetirýärim. Ol hem bolsa, oýnuň geçen sanlarynda Oguz han eýýamynyň, Parfiýa we Hun döwletleriniň, Garahanly we Gaznaly türkmen döwletleriniň, Beýik Seljuk türkmen döwletiniň, Horezmşahar döwletiniň taryhynyň gerçekleri şol Ak öýüň içinde janlanypdylar. Ýnha, şu ýylyň 29-njy martynda Türkmenistanyň Daşary işler ministrliginiň Halkara gatnaşyklary institutynda «Ýaş diplomatlaryň mekdebi» tarapyndan guralan «Parahatçylygyň ýaş çaparlary» atly akyl-paýhas bäsleşiginiň bu gezekki sanynda bolsa, Osmanly döwletiniň ägirtleri Ak öýüň içinde täzeden janlanýar. Ýagny, taryh ýene gaýtalanýar.

Hawa, her gezekde bolşy ýaly, bäsleşik bu sapa hem öňkülerden has üýtgeşik. Şol geçirilen oýunda emin agzalarynyň sowally bukjany okuwçylaryň önünde açmaklary, bäsleşýänleriň öz bijelerine düşen sowallaryna erjellik bilen jogap bermekleri, oýnuň ahyrynda bolsa tolgundyryjy pursatlar, ýagny, ýeňijileriň ylgan edilýän pursatlary arkaly şanly türkmen taryhynyň gaýtalanýşyny görmek bolýar.

Gündogar halklarynyň döreden rowaýatlarynda Kaknus guşunyň misli perwana deýin, özüni oda urup, kül bolup ýanýandygy, soňra hem şol oduň külünden owadan guş bolup, täzeden döreyändigini barada aýdylýar. Bu gezekki bäsleşikde 8 sany mekdep okuwçylarynyň özlere berilýän taryhy sowallara jogap berişlerinde hem taryhyň kaknus guşy ýaly bolup, gaýtalanyp durşuny görmek bolýardy.

Olar Aşgabat şäherindäki dil dersleri çuňlaşdyrylyp öwredilýän 87-nji ýöriteleşdirilen orta mekdebiň 11-nji synp okuwçysy Ogulsoltan Orazberdiýewa we şol mekdebiň 10-njy synp okuwçysy Jennet Akmämmedowa, Aşgabat şäherindäki Saparmyrat Türkmenbaýy adyndaky ýöriteleşdirilen umumybilim berýän mekdep-internatynyň 11-nji synp okuwçylary Kakageldi Akmyradow, Çynar Garlyýewa, Aýjeren Annageldiýewa, Kerem Durdyýew, şol mekdep-internatynyň 9-njy synp okuwçysy Ogulbagt Baýryýewa, Ahal welaýatynyň Kaka etrabynyň daşary ýurt dillerine ýöriteleşdirilen 17-nji orta mekdebiň 11-nji synp okuwçysy Mähri Ataýewa dagylardy.

Oguz hanyň ok-ýaýynyň hakyky eýelerini ýüze çykarmak üçin Türkmenistanyň Daşary işler ministrliginiň Ýewropa ýurtlary bölüminiň geňeşçisi, Adatdan daşary we Doly ygtyýarly Ilçi Nurberdi Amanmyradow, Magtymguly adyndaky Türkmen döwlet uniwersitetiniň dünýä taryhy kafedrasynyň uly mugallymy Şamuhammet Akmyradow we Türkmen döwlet maliýe institutynyň jemgyýeti öwreniş ylmlary kafedrasynyň uly mugallymy Ahmet Annaberdiýew dagylar eminlik edýärdiler.

Oýun gyzgalaňly dowam edýärdi. Bäsleşýänleriň her biri, akyl-paýhas bäsleşiginde öz bijelerine düşen sowallaryna erjellik bilen jogap berip, Oguz hanyň ok-ýaýyna mynasyp bolmak üçin ýaryşýardylar.

Eýsem, bäsleşikde näme görüňärdi?! Meniň özüme bäsleşikde iki zady gördüm. Taryhda türkmen millleti Osman imperiýasy döwründe misli Kaknus guşy bolup galkynypdy. Soňra, türkmen halky Garaşsyzlyga eýe bolandan soň täzeden galkyndy. Bu günki günde bolsa, «Halkyň Arkadagly zamanasy» diýlip ylgan edilen ýylda ol Galkyns asmana galýar. Ýa-

ňy-ýakynda Türkmenistanyň Prezidenti wezipesine täze işe girişmek bilen Gahryman Arkadagymyzyň başyny başlan asylyly başlangyçlarynyň yzyny mynasyp dowam etdirjek Serdar Berdimuhamedowyň baştutanlygynda, geljek 30 ýylyň içinde ol galkyns asmanda parlak güneş bolup Oguz hanyň nesillerine mähirli nuruny paýlar. Munuň şeýle boljakdygyna hiç hili şübhe ýokdur...

Ozalky gürrüňimize dolanlyň. Hawa, oýnuň edädi şeýle. Kimdir biri ýeňiji bolmaly, ýene kimdir birleri ýeňilmeli. Emma oýnuň dowamynda iň mynasyp ýeňiji bolmak bagtyna eýe bolýarlar. Bu oýunda hem şeýle boldy. Ýagny, Ak öýüň içinde lowlap ýanýan taden Kaknus guşy saýlanmagy şäherindä-Türkmenbaýy

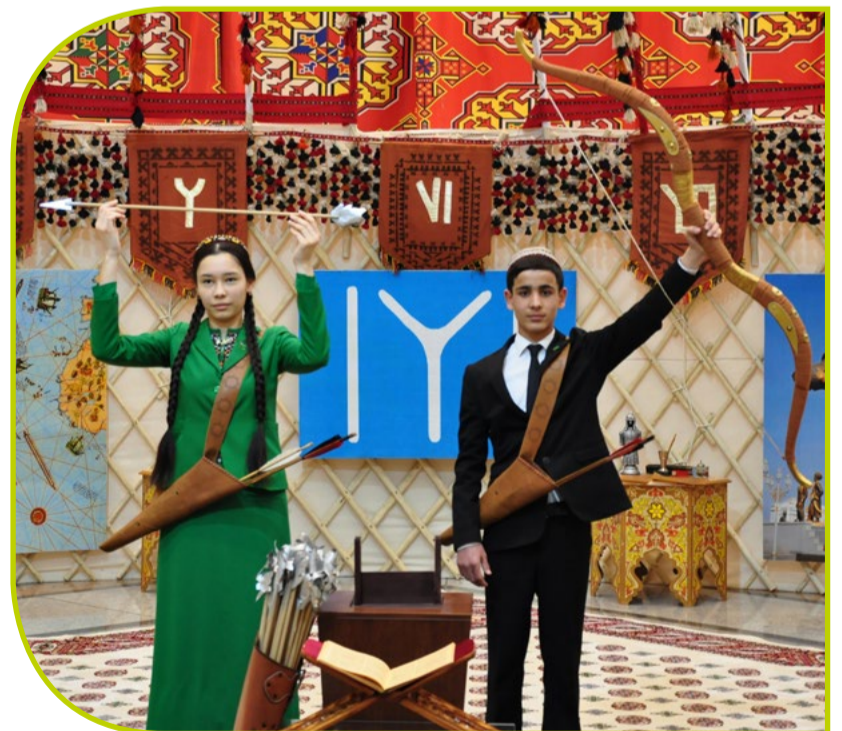

Yaý — Kaknus guşudyr, Peýkam ganaty

bolan okuwçylar bilen söhbetdeş bolanynda olaryň Oguz hanyň ok-ýaýynyň hakyky eýeleridigine gözüm ýetdi.

— «Parahatçylygyň ýaş çaparlary» atly akyl-paýhas bäsleşiginiň ylgan edilendigi baradaky habary institutyň saýtyndan okan pursadyndan başlap, meniň kalbymda bu oýna gatnaşyp, ýeňiji bolmak baradaky arzuw möwç urýardy. Ol arzuw edebiyat, taryh, rus we iňlis dillerinde test ýazan pursatlarym has-da artypdy. Elbetde, bäsleşik bäsleşik bolýar. Onda ýeňijem, ýeňilijem bolaýmaly. Bäsleşikde ilkinji sowally dogry bilip, bir ädim öňe süýşmegim meni arzuwuma has-da golaýlaşdyran ýaly boldy. Emma entek oýun dowam edýärdi. Ak öýüň içinde ýerleşdirilen suratlary we sanly ulgam arkaly görkezilen taryhy şahsyýetleri, şol döwrüň kartalaryny synlanymda özümi edil şol döwrüň içinde ýaly duýdum. Çynyň bilen isleseň ýetilmejek menzil, alynmajak gala ýokdur. «Yhlasa — myrat» diýleni. Bäs menzillik ýoldan soňra «Parahatçylygyň ýaş çaparlary» atly akyl-paýhas bäsleşiginiň ýeňijisi hökmünde öz adymyň okalan pursady bolsa, şol ýüregimde ýaşap ýören arzuwumyň hasyl bolandygyna örän begendim. Biz ýaşlar — Watanyň ertirki eýeleri. Şonuň üçin döwre mynasyp bolmak, ylym-bilim almak, Watanyň hem-de hormatly Prezidentimiziň öňündäki mukaddes borjumyzyr diýip düşüňärim — diýip, ýeňiji Aýjeren Annageldiýewa uly buýsanç bilen belleýär.

Hawa, sözümiň ahyrynda ýene bir zady buýsanç bilen gaýtalaşym gelýär. Ýaý bilen peýkam, misli kaknus guşy we onuň ganaty ýaly. Diýmek, akyl-paýhas bäsleşiginde hem diňe bir dalaşgärleriň erjel bäsleşişlerini däl, eýsem, olaryň ezber ýaryşyp, daş-töwerege berýän hyjuwlarynyň mysalynda taryhyň gaýtalanýandygyny, beýik döw-

letleri guran halkymyzyň häzirki zamanda hem hormatly Prezidentimiziň baştutanlygynda täze galkynsly ruhda galkynýandygyny görmek bolýardy. Taryh gaýtalanýardy...

*Aýlar ATAJYKOWA,
Türkmenistanyň Daşary işler ministrliginiň Halkara gatnaşyklary institutynyň Halkara žurnalistikasy fakultetiniň II ýyl talyby.*

8 Ýaş diplomatyň sesi

Türkmenistanda Nowruz täze durmuşyň oýanmagyny we sowuk gysdan soň, ýylylygyň gaýdyp gelmegini alamatlandyryan milli baýramçylykdyr. Bu baýramçylyk gadymy döwürlerden bäri Merkezi Aziýanyň halklarynyň arasynda bellilip gelinýär. 24 döwletli goldawy bilen Nowruz baýramçylygy 2009-njy ýylda ÝUNESKO-nyň Adamzadyň maddy däl medeni mirasynyň sanawyna girizildi we oňa halkara derejesi berildi. 2010-njy ýyldan bäri onuň Halkara Nowruz günü hökmünde bellililmegi ýola goýuldy. Bu baýramçylyk türkî dünýäsinde möhüm dabaralarynyň biridir. Türkmenistanda Halkara Nowruz günü Milli Bahar baýramy hökmünde iki gün dowam edýär we adatça maşgala bolup, bereketli saçağyň başynda bellililse-de, goňularyň we garyndaşlaryň biri-birine baryşyp-gelişmegi, datly, milli tagamlary alyşmaklary adaty döp-dessurlara öwrüldi. Nowruz, adatça, ekerançylyk möwsüminiň başlanmagyny alamatlandyryýar we şonuň üçin bugdaýdan bişirilən önümlere aýratyn ähmiýet berilýär. Türkmenistanda Nowruzyň esasy tagamy — ýaş bugdaýdan taýýarlanylýan datly tagam bolan semenidir. Ýurdumyzda her ýyl Nowruzyň öňüsyrasynda bag nahallaryny oturtmak däbi hem ýola goýuldy. Bu ýylky dabara Türkmenistanyň Prezidenti Serdar Berdimuhamedow täze döwlet Baştutany hökmünde ilkinji gezek gatnaşdy hem-de ýurdumyzda ýazky bag ekme

möwsümine

badalga berdi. Şeýle köpçülikleýin bag ekme çäresi ata Watanymyzyň ähli welaýatlarynda-da geçirildi. Dabaralaryň geçýän ýerlerinde döp-dessurlarymyza laýyklykda, ak öýler dikilip, halylar düşelen sekilerde milli egin-eşikli zenanlardyr erkek kişiler gadymy hünärmentçilik kärleri bilen meşgullanýarlar, söwda çadyrlaryna meňzeýän ussahanalar we sergi diwarlyklary hem üsüňi özüne çekýär. Şäherleriň, ýurtlaryň arasyndaky söwda ýollarynda ýüze çykan gündogar bazarlaryna mahsus bolan ýagdaýlaryň sahnalaşdyrylan görnüşleri hem örän täsirli bilen tapawutlanýar. Dabaraly çäreleriň dowamlynda deprekleriň ilkinji sesleri Nowruzyň — täze günüň, täze ýylyň başlanandygyny habar berýär. Haly önümçiliginiň we muzeý gymmatlyklarynyň sergisi milli döp-dessurlaryň galereýasyny açýar. Nowruzyň gelmegi baradaky aýdymlar ýaňlanýar, aýdym-saz we tans çykyşlary ýaýbaňlanýar. Ençe sekilerde oturan ene-malarymyzdyr ýaş gyz-gelinleriň el işleri bilen meşgullanyp oturyşlary, agras ýaşulularymyzyň toýuň hormatly adamlary bolup dabaralary synlaýyşlary

we beýleki köpsanly bezeg öwüşginleri — bularyň hemmesi türkmen toýunyň dabarasyny aýdyň görkezýär. Halk döredijilik toparlary Nowruzyň esasy aýratynlygyny — bugdaý tohumyndan emele gelen maýsadan semeni taýýarlamak bilen baglanyşykly döp-dessurlary görkezýän sahna oýunlaryny hödürleýär. Sungat işgärleriniň filosofiýanyň, lukmançylygyň, matematikanyň, astronomiýanyň we beýleki ylmlaryň ösmegine uly goşant goşan Gündogaryň görnükli alymlarynyň keşplerini janlandyryp döreden sahna çykyşlary giň gerimli serginiň tematiki bölümleriniň birine öwrüldi. Deprekçiler topary indiki bölümi — milli sport oýunlaryna badalga berýän baýramçylygyň aýdym-saz owazlaryny dowam etdirýärler. Mundan başga-da, edebi, aýdym-saz, halk we etnografiki kompozisiýalary, tanslary, söýgi aýdymy we häzirki zaman eserlerini öz içine alýan ýurduň sungat ussatlarynyň konseriti geçirilýär. Türkmen toýy dürli öwüşginli, şadyýan we ajaýyp owazlary bilen Nowruzyň — täze günüň, täze ýylyň gelendigini habar berdi. Bereketli topragymyza Nowruzyň gelendigini buşlaýan şadyýan aýdym ýaňlanýar. Aýdym-saz sungatynyň ykrar edilen ussatlarynyň we kämilleşýän ýaş sahna ussatlarynyň, meşhur tans hemde halk döredijiligi toparlarynyň, Nowruz hakyndaky şygrylary hem-de aýdymlary ýerine ýetirýän ýaş artistleriň gatnaşmagynda aýdym-sazly çykyş ýaýbaňlanýar. Şeýlelikde, türkmen halky Halkara Nowruz gününü ählumumy ruhy galkynyş we şadyýanlyk ýagdaýynda giňden belleýär. Häzirki bahar günlerinde bütin ýurdumyzdaky dabaralar gadymy türkmen topragyny gül-läleleriň öwüşginini, aýdym-saz, gadymy döp-leriň gозelligi bilen baýlaşdyrýar, bagtyýar çagalaryň şadyýan gülküleri ýaňlanýar.

Selbi NAZAROWA,
Türkmenistanyň Daşary işler ministrliğiniň Halkara gatnaşyklary institutynyň mugallymy.

Söýüň bir-biregi...

Söýüň bir-biregi, ýürekden söýüň,
Söýgi bilen gülleýändir bu jahan.
Ynsan kalby mydam mähre mätäçdir,
Söýgi ýüreklerde ýatmasyn pynhan.

Şatlaryň, ýylgyryň, gülüň ýürekden,
Gülki dünýämize mähir paýlaýar.
Hoş sözi gysganmaň, birek-birekden,
Hoş sözlerde ýüreklerе ýoda bar.

Synlaň siz, Güneşiň nurly çogundan
Säher çagy gözел güller açylýar.
Göwünlerimiz şol güller deý nazikdir,
Ýejeje söz oňa mähir eçilýär.

Söýüň bir-biregi, ýürekden söýüň!
Söýen adam söýülibem bilýändir.
Bir-biregi mydam jandan eý görüň,
Şonda durmuş gülleýändir, gülyändir.

Tawus AKJAYEWA,
Türkmenistanyň Daşary işler ministrliğiniň Halkara gatnaşyklary institutynyň Halkara žurnalistikasy fakultetiniň III ýyl talyby.

Baharda öwsen yşk şemaly

Şeýle bir ajaýyp bahar howasy,
Özüniň janlanýş täsiri bilen.
Göýä tebigatyň syrly dawasy,
Ýagysyň ýagşynyň teswiri bilen.

Ýüreklerе söýgi, kalplara duýgy,
Şeýle bir ylhamly, ýetmeýär öwgi.
Baharyň howasy diýseň şadyýan,
Duýmarsyň bu günler hiç hili gaýgy.

Nowruzy getirer bahar howasy,
Nurly Güneş baglaň doňuny çözüp,
Täze gün, täze bir tazelik bilen,
Dileg edýär her kim semene iýip.

Ýaylalar al-yaşyl köynegin geýdi.
Agaçlar gülledi, pyntygyn ýardy.
Baharyň bolşunda ýigit kalbymy,
Ýşkyň şemalynyň çalmasy bardy.

Seyli ARYSOW,
Türkmenistanyň Daşary işler ministrliğiniň Halkara gatnaşyklary institutynyň Halkara žurnalistikasy fakultetiniň IV ýyl talyby.

Baş redaktor Tüggeldi GUTLYÝEW.

Redaksion geňeşiň agzalary: Begmyrat ATAÝEW,
Merdan BERDINYÝAZOW, Mekanmyrat
KENANOW, Rahym BÄŞIMOW, Baba SARYÝEW,
Akmuhmet JUMAGULYÝEW,
Tatyana DÖWLETOWA, Batyr KAIROW, Merjen
GURBANAZAROWA, Bazar MESOW, Mergen
MÄMMETJUMAYEW, Miwe NABATOWA.

Baş redaktoryň orunbasary: Mähriban GANDYMOWA.
Jogapkär kätib: Bakdyurdy GARAYEW.
Jogapkär kätibiň orunbasarlary: Taýryberdi MYRATLYÝEW,
Ajaýyp NOBATOWA, Annaberdi KAŞAŇOW.
Bölüm müdiri: Mätgurban MÄTGURBANOW.
Korrektorlar: Laçyn BERDIMYRADOWA, Sona HALYKOWA,
Şeker HUDAYBERENOWA, Gurbanjamel EGIRJAYEWA,
Dünýägözle ÇARYÝEWA, Tawus AKJAYEWA, Aýlar ATAJYKOWA.

Gazet elektron görnüşinde
HGI-niň internet saýtynda
www.iirmfa.edu.tm salgysynda
hem-de iirmfa.nesil.edu.tr
sanly bilim portalında
ýerleşdirilýär.

E-mail:
yashdiplomathgi@gmail.com